

He puka hei urupare: Te tuku pūtea ki te haumanutanga me te manawaroa o Tāmaki Makaurau i te āwhā

Kua kino rawa atu te pānga mai o ngā huarere taikaha o Hānuere me Pēpuere i te tau 2023 ki te maha o ngā hapori, ki ngā manomano tāngata hoki puta noa i Tāmaki Makaurau. Nā te waipuke me te horowhenua kua takakinotia rānei, kua ukuuku rānei ngā kāinga manomano, ā, kua raruraru katoa ngā ao o ētahi. Me totoa te whakatikahanga o ngā tūāhanga me ngā hanga whaitake me mātua whai e ora ai te tangata. Ka whai wāhi ki ērā ko ngā rori, ko ngā arawhiti, ko ngā pūnaha mō te wai ua me ngā hanga whaitake ā-hapori.

I te hipanga o ngā marama e whitu, ko ngā tāngata tokomaha o Tāmaki Makaurau, i pāngia nei ō rātou kāinga, e anga ana ki tētahi anamata e uaua ana, e taurangi ana. Me tautoko e tātou ēnei tāngata o Tāmaki Makaurau, ā, me whakakaha ake hoki te manawaroa o tō tātou tūāhanga kia pai ake ai tō tātou takatū ki ngā huarere taikaha.

Nā te mahi tahi me te kāwanatanga, kua tāpaea ki a Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau tētahi mōki pūtea e koke ai ngā tāngata o te rohe i runga i te māramatanga, i te wā poto katoa ka taea. Mā te mōki e marohitia nei e piki ai te tapeke o te haumitanga ki Tāmaki Makaurau nā runga i tā te kāwanatanga tuku i te \$1 piriona e hou ana, kua huri nei hoki kia hou te raupapa o ngā take mātāmua. I raro i tēnei marohitanga, ka utu te kāwanatanga i te 50% o te utu o ngā kāinga, kei tōna 700 te maha, ka mutu, ka kotahi anake taua utunga, o te hunga e kōwhiri ana ki te hoko atu i aua kāinga rā, i te korenga i haumarua o te noho ki reira, nā te nui rawa o te tūpono raru i te waipuke, i te horowhenua rānei ā tōna wā. Kāore e neke atu i te \$380 miriona te nui o te pūtea ka tukuna e rātou ki ngā utu i ngā whakapainga ake hei whakaheke i te tūraru i ngā pūmate o te taiao, kāore hoki e neke atu i te \$309 miriona ki ngā utu, i tōna tikanga ka puta, i te whakatikahanga o ngā rori me ngā arawhiti i āta pāngia e ngā āwhā. Ko te wāhanga o te mōki pūtea hei utu mā Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau, kāore e neke atu i te \$908 miriona i ōna mātāpuna.

Ahakoia tā te kāwanatanga tuku ngātahi mai i te pūtea, tana korenga rānei e pērā, me autaia tonu te nui o te haumitanga ki te haumanutanga o Tāmaki Makaurau i ngā huarere o te upoko o te tau 2023. Mehemea ka whakaae tātou ki te mōki pūtea:

- Ka whiwhi pūtea tātou i te kāwanatanga hei whakaterere ake i ā tātou mahi ki te whakakaha ake i tō tātou manawaroa i te huarere taikaha.
- Ka wātea tātou ki te tīmata i ngā mahi o te whakapainga ake, ka hia tekau tau kē te roa e tutuki ai i te korenga o te pūtea nei.
- Ka wātea tātou ki te tāpae i tētahi tukanga e koke ai te hunga nō rātou ngā kāinga kei te taumata o te 3.
- Me whai moni whiwhi atu anō e ea ai te wāhi ki tā te kaunihera tuku pūtea.

Mehemea kāore tātou e whai i te mōki pūtea:

- Kāore tātou e whiwhi ki ngā pūtea e marohitia ana hei tuku mai mā te kāwanatanga, engari ka ū tonu pea ki te manako o te whiwhiwnga ki ētahi o te pūtea mō te tūnuku mā te ara māori, ā, ka taea hoki te tono ki te National Resilience Plan kia whai pūtea atu anō, engari wai ka hua, wai ka tohu i te angitu o ā mātou tono.
- Me tuku pūtea tonu tātou ki ngā whakatikahanga, ki ngā whakapainga ake hoki o te tūāhanga me mātua whai, ā, me roa ake pea te wā e tutuki ai tērā mā te whakamahi i ngā tikanga tuku pūtea a te kaunihera.

Kāore tātou e kaha ki te hoko i ngā kāinga kei te taumata o te 3: ka rongo ētahi o ngā tāngata nō rātou ngā kāinga i te taumaha hārukiruki, ka mutu, ka noho mōrearea tonu ētahi.

E akiaki ana mātou kia pānui koe i ngā taipitopito o te mōkī kei te tuhinga whiriwhiri, ka tuku mai ai i ō whakaaro ki te ara me whai e Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau. He autai tonu te nui o te here o te pūtea i te mōkī kua marohitia nei, nō reira, me mōhio tonu mātou ki ngā whakaaro o ngā tāngata o Tāmaki Makaurau i mua i te whakatau kia herea tātou, kia kaua rānei e herea.

akhaveyoursay.nz

Karapatia, īmēratia hoki tō puka kua oti ki:
stormrecoveryconsultation@aucklandcouncil.govt.nz

Raua tō puka kua oti ki tētahi kōpaki, ka tukuna ai mā te mērā ki:

Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau
Attention: Recovery Funding
Freepost Authority 190153
Private Bag 92300, Victoria Street West
Tāmaki Makaurau, 1142

Ō taipitopito

Ko tō ingoa me ō whakahokinga kōrero ka whai wāhi atu ki ngā tuhinga tūmatanui. Kāore ērā atu taipitopito whaiaro katoa e wātea ki te marea.

Te ingoa tuatahi:

Te ingoa whānau:

Te wāhitau īmēra, te wāhitau noho rānei:

Tō poari ā-rohe:

E whakahoki kōrero ana koe mā tētahi whakahaere, mā tētahi pakihi rānei? (Mehemea āe, e whakaū ana tēnei i tō mana ki te tāpae i tēnei urupare mā taua whakahaere rā)

☐

Āe

☐

Kāore

Te ingoa o te whakahaere/pakihi

He pārongo whakahirahira mō te tūmataiti

Ka puritia, ka tiakina hoki e Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau ngā pārongo whaiaro ka whakaurua e koe ki te puka nei, e ai rā ki tā mātou kaupapa here mō te tūmataiti (e wātea ana ki **aucklandcouncil.govt.nz/privacy**, ki ō tātou whare pukapuka hoki me ngā pokapū ratonga), tae atu hoki ki te Privacy Act 1993. E whakamārama ana te kaupapa here mō te tūmataiti i te ara e whakamahi ai pea, e tuku ai hoki pea mātou i ō pārongo whaiaro e pā ana ki ō pāhekohekotanga katoa ki te kaunihera, i te ara hoki e toro ai koe ki aua pārongo, e whakatika ai hoki koe i aua pārongo. Me taunga koe ki tēnei kaupapa here i mua i tō tāpae mai i tēnei puka.

He kōwhiringa ēnei pātai engari hei āwhina i a mātou ki te mōhio ki ngā momo rōpū o te hāpori e pāhekoheko mai ana.

He aha tō momo ia?

☐

He tāne

☐

He wahine

☐

He ia kē
(tautuhia mai):

Kei tēhea pakeketanga koe?

☐ Kei raro i te 15 tau	☐ 15-17	☐ 18-24	☐ 25-34	☐ 35-44
☐ 45-54	☐ 55-64	☐ 65-74	☐ 75+	

Ki ōu whakaaro, nō (t)ēhea iwi koe? (Kōwhiria te nui e hāngai ana ki a koe)

☐ He Pākehā/He Ūropiana ki Aotearoa	☐ He Uri kē nō Ūropi	☐ He Māori
☐ He Kuki Airani	☐ He Hāmoa	☐ He Tonga
☐ He Īnia	☐ He Tainīhi	☐ He Uri nō Āhia ki te Rāwhiti mā Tonga
☐ He ia kē (tautuhia mai):		

Ki ōu whakaaro, kei te taumata o te 3 koe e hokona ai tō kāinga i raro i tēnei marohitanga?

- ☐ Āe
- ☐ Kāore
- ☐ Aua

Ō whakahokinga kōrero (he kōwhiringa ngā pātai katoa)

1. Kua tau a Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau me te kāwantanga ki tētahi mōkī kua marohitia hei whakapiki ake i te tapeke o te haumitanga ki ngā mahi haumanu a Tāmaki Makaurau, ko tōna \$2 piriona e tukuna ngātahitia ana hei utu i:
 - ngā whakatikanga me mātua oti ki te kōtuinga tūnuku,
 - ngā whakapainga ake hei whakaiti ake i ngā tūraru ā-waipuke, me
 - te kōwhiringa kia kotahi te hokotanga o tōna 700 kāinga e mōrearea rawa ai te oranga o te tangata.

Ko te pūtea ka tukuna e te kāwanatanga, kāore e neke atu i te \$1.1 piriona ki ngā pūtea hou, kua huri nei hoki kia hou te raupapa o ngā take mātāmua, ā, ko te pūtea ka tukuna e te kaunihera, kāore e neke atu i te \$908 miriona i ōna momo mātāpuna.

E tautoko ana rānei koe kia whakaae te kaunihera ki te mōkī pūtea e marohitia ana?

- ☐ Āe
- ☐ Kāore
- ☐ Aua

2. He whakahokinga kōrero atu anō kei a koe e pā ana ki te marohitanga kua tuhia i tēnei whirwhiringa?

3. Kāore ngā kāinga, kei te taumata o te 3, e haumarua ana hei nōhanga nā te nui rawa o te tūpono raru i te waipuke, i te horowhenua rānei ā tōna wā, ka mutu, kāore he kōwhiringa e wātea ana e paingia ai te utu hei whakaheke i te tūraru. Ina hokona ēnei kāinga, he whakataua me oti, tae atu ki te tautuhinga o te kāinga kei te taumata o te 3, ki te ara hoki e whakataungia ai te utu hei hoko, ki te rahi hoki o te pūtea hei tuku mā te tangata nōna te kāinga, ki ā tātou mahi hoki e pā ana ki ngā whakataunga inihua, me ngā kāinga kāore rānei i inihuatia, he iti rawa rānei te inihua (*tirohia ngā matapakitanga kei te whārangi 6 o te tuhinga whiriwhiri e kitea ai he pārongo atu anō*).

He whakahokinga kōrero rānei kei a koe e pā ana ki te huarahi me whai e Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau ki te hoko i ngā kāinga kei te Taumata 3?

4. Ka piki haere ana te tūraru i ngā huarere taikaha nā te huringa o te āhuarangi, ka kore a Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau e kaha ki te hoko i ētahi atu kāinga ka pāngia e te waipuke me te horowhenua. E kōkiri ana mātou i te whakaaro ki te kāwanatanga kia whakatūria he kaupapa ā-motu hei tautoko i te haumanutanga i ngā āhuatanga ā tōna wā, kia whakatauria hoki he tukanga pai ake e hāngai ana ki te whakatahi e whakahaeretia ana i mua i te putanga o te aituā.

Ka tautoko rānei koe i a Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau ki te kōkiri i te whakaaro kia whakatūria he kaupapa ā-motu mō ēnei take?

- ☐ Ka tautokon
- ☐ Kāore e tautokona
- ☐ Aua

Kei te pīrangi rānei koe ki te tūhono ki tētahi, ki ētahi, ki te katoa rānei o ēnei e whai ake nei (tohua ki te tika ngā mea e hāngai ana):

- ☐ People’s Panel – e whai wāhi ai ki ngā rangahau a te kaunihera
- ☐ OurAuckland – he aratohu ā-wiki māu ki ngā kaupapa e tū ana i Tāmaki Makaurau
- ☐ Auckland Conversations – he taiopenga utu kore mā te marea, he tuku whakaaro, he whakahihiritanga, he mahi hoki mā ngā tāone nui kei ngā taumata o te ao

E āhei ana hoki tō toro atu ki AK Have Your Say, ki [akhaveyoursay.nz](https://www.akhaveyoursay.nz) e kitea ai he kōrero, e rēhita ai rānei koe ki ngā kōrero hou katoa, mō ngā kaupapa whiriwhiri e tū ana puta noa i Tāmaki Makaurau.